

Cvetje

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

VSEBINA 3. ZVEZKA

Mons. dr. Frančišek Sedej, knez nadškof goriški	65
Cerkveno leto (Dalje)	66
Sv. Bernardin Sijenski. 5. pogl. Perva leta v redu	73
6. pogl. Bernardin se pripravlja za pridigarja	76
Naša Kostanjevica (Dalje)	80
Naša cerkev na Kostanjevici od zapadne strani (podoba)	81
Spomini na moje romanje v Sv. Deželo. 27. Emaus.	83
P. Benedikt Gradišnik †. (Konec)	87
Terezija Zidanšek tretjerednica	90
Vseslavensko romanje v Rim	91
Sv. Nikolaj in njega češčenje, 1 pogl. (Dalje)	92
Terpljenje	94
Priporočilo v molitev	94
Zahvala za vslišano molitev	96
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1906. Mesec marcij	96

V GORICI
Hilarijanska tiskarna.
1906.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: »Cvetje«, frančiškanski samostan v Gorici.

Nekoliko eksegeze.

V odgovor č. p. C. L.

„Ne, quæso, sit jurgium inter me et te“, je rekel Abraham Lotu, „fratres enim sumus“. Pogovoriva se po bratovsko tudi midva! Upam, da mi boste verjeli, ko pravim, da sem vedel, v katerem pomenu jemljejo moderni moralisti besedo „luxuria“; saj mora to vedeti vsaki katoliški duhovnik. Pa, ko sem hotel pisati tiste platnice, sem vendar vzel Šporerja v roke in pregledal „Tract. I. sect. IV.: Peccata capitalia“, mej katerimi je 3. „luxuria“ t. j. nečistost. Ali o pomenu besede „luxuria“ v vulgati terminologiji modernih moralistov ničesar ne dokazuje. Gotovo mi priterdite, da jo moramo umeti tam v pomenu, ki ga je imela v latinščini tistega časa, ko je vulgata nastala. To pa je čas poznejših latinskih klasikov, Plinijev, Tacita itd. Seveda je še le sv. Hieronim sedanja vulgato revidiral in deloma iz novega prevel; ali, da bi se bil do tedaj pomen besedi „luxuria“ spremenil, ni še nihče dokazal in tudi nikakor ni verjetno. Tolmačijo pa pomen, ki ga je imela ob tistem času, vsi navadni latinski slovarji.

Jaz sem se sklical na najnovejšega, ki ga je izdal pred malo leti prof. Stowasser na Dunaju. Zakaj? Zato, ker je, če tudi ne najboljširniši in najpopolnši, vendar mej latinsko-nemškimi v vsakem drugem oziru priznано najboljši. Heerdegen („Lateinische Lexikographie“ v „Stolz u. Schmalz, Lat. Grammatik“) ga hvali „erstens wegen seiner geschickt abgefassten . . . Einleitung („Vorbegriffe“ S. VII—XX), zweitens aber ganz besonders wegen des dankenswerten Versuchs, die Gliederung der einzelnen Wortbedeutungen auf Grund der Etymologie nach modernen semasiologischen Prinzipien durchzuführen: — ein unüblegender bedeutsamer Fortschritt gegenüber allen bisherigen Wörterbüchern!! — Tudi ne prezirajmo, da je ta slovar delo avstrijskega filologa, ki mu je pri 2. izdanju pomagal avstrijski katoliški duhovnik, p. Teodor Jungwirth OSB. v Štiftu Melk, kaker v predgovoru Stowasser hvaležno priznava. Da mi ni manjkalo prostora, bi bil v priporočilo te knjige vse to že tedaj omenil, ko sem se na njo sklical; stane vezana 15 K.

Seveda pa moram priznati, da je Stowasser šolski slovar, ki tolmači naravnost samo besede paganskih klasikov, ki se navadno bero v gimnazijah. Morda bi bil torej vendar bolje storil, ke bi se bil sklical na obširniše delo Klocovo (Dr. R. Klotz, Handwörterbuch der lat. Spr. 4. Aufl. Braunschweig 1866.), ki obsega v dveh tomih skupaj čez polčtetrti tisoč drobno tiskanih strani in ne tolmači le paganskih klasikov, temuč tudi cerkvene očete ali sploh stare krščanske pisatelje in, kar je za naju poglavitno, — vulgato. To bi bil torej vendar slovar, ki bi se ne smel odklanjati. In tudi ta slovar za „luxuria“ nima pomena „Unkeuschheit“, temuč: „die Ueppigkeit, a) eigtl. d. üppige Wachsthum, Ueberfluß, b) übertr. v. Thieren, Muthwille, Lustigkeit, c) metaph. Ueppigkeit, Schwelgerei, auch leichtsinnige Verschwendung, Schlafheit.“

Pa morda Vam to le še ne zadostuje. Dobro! Rad Vam priterdim, da je treba latinščino v vulgati posebej študirati. In jaz sem tudi to storil. Pred desetimi in enajstimi leti sem z našimi tedanjimi bogoslovci v štirih semestrih prebral Kaulenovo knjigo „Handbuch der Vulgata. Eine systematische Darstellung

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XXIII. tečaj.

— V Gorici 1906 —

3. zvezek.

Po britki žalosti ob hudi bolezni in zgodnji smerti rajnega kneza nadškofa Andreja Jordana je nastopil zopet veseli čas, ko pozdravljamo izbranega mu naslednika,

mons. dr. Frančiška Sedeja,

ki te dni zasede nadškofijski prestol goriški. Dvema prednjikoma njegovima je bilo odločeno le po malo let na tem prestolu; upamo, da bo dal ljubi Bog novemu našemu višjemu pastirju tolikanj dalje srečno in plodovito vladati nadškofijo ter posredno ali neposredno voditi vse verno slovensko ljudstvo po poti edinosti in napredka v katoliškem cerkvenem življenju. V ta namen priporočamo prevzvišenega gospoda, našega blazega prijatela, vsem bratom in sestram III. reda po slovenski domovini v pobožno molitev; v ta namen kličemo tudi mi iz dna serca: »Gospod ga ohrani in živi in blaži na zemlji, in ne izdaj ga v poželenje neprijatelov njegovih!« Na mnoga leta!

Cerkveno leto.

P. S. Z.

(Dalje).

Razen štiridesetdanskega imamo v katoliški cerkvi tudi kvaterni post. Tudi kvaterni postni dnevi niso bili vedno in povsod v navadi. Vpeljali in določili so se ščasoma.

Sedaj imamo post v sredo, petek in soboto kvaternega tjedna. In ti dnevi so bili vpeljani gotovo v enajstem, ako ne že v tretjem ali četrtem stoletji v celi sv. cerkvi.

Namen tega posta je dvojen. V začetku so obhajali kvatre, da si izprosijo blagoslova za svoje poljske in vertne pridelke, ter ob enem dajo Bogu nekako zadoščenje za zlorabo njegovih darov. Pozneje pa, ko je papež Gelazij vvedel navado, kvaterni teden deliti mašniško posvečenje, je dobil ta post tudi namen, da se posebno prosi za novoposvečence in sploh za naraščaj duhovnikov in njihov napredek v težavnem poklicu.

Iz tega dvojnega namena se postimo tudi mi določene dni štirih kvaternih tednov v letu. Dobro nam je znano, da je naše delo zastonj, ako Bog ne da blagoslova. Zato je Jezus naročil: „Prositi in bote prejeli“. Ker smo pa Boga pogosto žalili z nezmernim uživanjem, ali ker smo njegove darove napačno proti njegovi volji rabili, zato mu dajmo s postom nekako zadoščenje za take grehe. Prav posebno naj se na to spominjajo te dni tisti, ki so bili kedaj nezmerni v jedi ali pijači; pa tudi skopuhi naj pomislijo, da zlorabijo božje darove, ker jih ne oskerbujejo po volji božji. — Prosimo pa te dni Boga tudi za duhovnike sv. katoliške cerkve. Ti so delavci v vinogradu Gospodovem; ako ne bo delavcev, tudi vinograd roditi ne more. Duhovniki so sol zemlje; ako je sol skvarjena, pokvari jed. Molite tedaj posebno za nesrečne odpadnike od duhovskega in redovnega stanu. — Spomnite se pa tudi učiteljev, saj je tudi od teh odvisno, kakšno seme bodo vsejali v nedolžna serca otrok in kakšen sad bo rodilo njihovo trudapolno delo.

Spomladanski kvatri se obhajajo prvi teden po prvi postni nedelji. Spregovorili smo o njih pred to, ker je bil govor ravno o postu.

Tu imamo še to-le pripomniti. Neketeri niso gotovi, koliko smejo vživati. Razlagavci božjih in cerkvenih zapovedi se večinoma vjemajo glede večerje v tem, da se sme vzeti zvečer četrti del navadnega obeda. Neketere jedi i majo več redilnih snovi, druge manj. Koliker bolj tečna je jed, toliko bolj redi. Zato se sme od te manj vzeti ko od drugih prostih jedi. Opoldne se smeš najesti do sitega in če vzameš zjutraj nekoliko kave, da se odteščaš, tudi ne boš še posta prelomil.

Sv. cerkev je glede posta dovolila za gotove kraje in osebe razne polajšave. Tretjeredniki se smete popolnoma tako ravnati, kaker je dovoljeno v škofiji, v kateri živite, drugim svetnim ljudem. Če smejo ti vživati gotove postne dni (n. pr. če je praznik na navadni petek) meso, smete ga jesti tudi vi; keder je dovoljena mastna zabela, smete z mastjo zabeliti tudi vi, ko tretjeredniki.

Sedaj pojdemo k postnim nedeljam.

P e r v a p o s t n a n e d e l j a nam kaže Jezusa v boju sè skušnjavcem, hudobnim duhom; zato jo smemo imenovati nedeljo boja. Sovražnik napada, skuša, ponižuje Jezusa. Pa je vendar on v tej nezmerni ponižnosti in zmagujočem veličastvu naš vzor in najbolja tolažba.

Sv. evangelij nam pripoveduje oni znani dogodek iz življenja Jezusovega, ko ga je hudobni duh trikrat skušal po štiridesetdnevem postu.

Tu naj ponovijo maloverni kristijani vero v pekel in hudobnega duha. Sv. evangelij dovolj jasno govori, da je hudič in kraj, kjer on prebiva. In ta lažnjivec od začetka, ta zapeljivec ljudi in knez sveta je silno derzen. Približal se je celo Jezusu in ga skušal. Jezus se je ponižal in terpel to sramoto. Toda s tem nam je dal najlepši nauk, ker nam je pokazal, kedaj in kako se moramo bojevati.

Bojevati se morama vedno in stanovitno, kedarkoli nas napadajo skušnjave. Jezus nam je dal zgled, kako se je treba bojevati. Treba je mirno, zaničljivo in hitro hudobnega duha odpoditi, naj nas skuša ali s pohlepnostjo po bogastvu in časti, ali s poželjivostjo, ali z ošabnostjo.

Vsem sovražnikom se je treba odločno vstaviti, notranjim in zunanjim, strastem, mesu in svetu. Orožje nam daje posebno list današnje sv. maše: milost, ljubezen, zaupanje na Boga, post, delo in molitev.

Neketere pobožne osebe imajo mnogo terpeti od skušnjav in v strahu, da so morebiti vanje privolile, zgubijo dušni mir ter še prav moliti ne morejo. Glejte v takem slučaju na skušanega Jezusa. On je vaša moč in tolažba. Pred vsem pazite, da se bote vsega ogibali, kar skušnjavo zbudi in redi. Če pa pride, priznajte svojo slabost, zaupajte na Boga in skušnjavca odločno odpravite, mirnega serca, kaker da se zanj prav nič ne menite. Sv. cerkev hoče prav posebno zaupanje v božjo pomoč zbuditi v naših sercih; zato ponavlja v sv. maši pri darovanju in obhajilni molitvi prelepe besede 90. psaljma: „Sè svojimi peruti te bo senčil Gospod, in pod njegovimi krili boš zaupal; sè ščitom te bo obdajala njegova zvestoba“. In v začetku sv. maše nas spodbuja: „Klical me bo in jaz ga bom vslišal; rešil ga bom in počastil“.

Preberite ta dan 90. psaljem iz zgodeb sv. pisma.

V postnem času ima sleherni dan svojo posebno sv. mašo. In te so celi teden mej seboj v tesni zvezi. V ponedeljek po prvi postni nedelji govori sv. evangelij o Kristusu ko sodniku; v torek nas vabi, naj se odločimo za njega, ker je on Gospod in, če ga mi ne bomo priznali, ga bo častila nema natura; v sredo nam ga kaže ko najvišjega kralja, v četrtek in petek ko rešitelja, v soboto spremljenega na gori Tabor v nebeški slavi.

Ta teden je torej teden boja, da se odločimo za Jezusa in se resno odpovemo grehu. Tukaj smo na prvi stopinji kerščanske popolnosti ali na potu očiščevanja. Treba je, da se odrečemo vsakemu smertnemu grehu in nagnenju do njega, ter se od greha oberremo k Bogu. To je temelj, na katerem stoji vse duhovno življenje. Brez te podlage je vse drugo prazna stvar.

Druga postna nedelja ima isti evangelij, ko sobota pred njo. To razlagajo tako-le: V prejšnjih časih so hodili v Rimu obhajati gotove dneve in tudi dneve v postnem času sedaj v to, sedaj v drugo cerkev. Kvaterno soboto ali soboto pred drugo nedeljo v postu so hodili

opravljat duhovne molitve in sv. mašo v cerkev sv. Petra. To se je veršilo po noči in se ni redko zgodilo, da je po dolgih nočnih molitvah prišla sv. maša na versto še le v nedeljo zjutraj. Bila je torej že nedelja, ko se je sv. maša od sobote začela. Zato so peli evangelij od nedelje in je sedaj isti evangelij na drugo nedeljo v postu in soboto poprej *). — O, to so bila nekedaj slovesna, do neba kipeča duhovna opravila sredi temne noči! Razum je spoznaval celo božjo službo in njen pomen ter po spoznanju nagibal voljo do vzvišenih sklepov in povzdigoval se je celi človek notri do nebes! —

Ta nedelja je posvečena Jezusu postavodajavcu. Sv. evangelij nam kaže pri spremenjenju na gori Tabor Mojzesa, postavodajavca starega zakona, ki je predpodoba Jezusova. Z Mojzesom se je prikazal tudi Elija, zastopnik prerokov, ki so božjo postavo razlagali in napovedovali postavodajavca novega zakona. — Pri spremenjenju so bili Peter, Janez in Jakob, vogeljni kameni sv. cerkve, kateri so priznali Jezusa za najvišjega postavodajavca. — Pa tudi sam nebeški Oče se je oglasil in razglasil Jezusa za postavodajavca: „Ta je moj ljubljeni sin, nad katerim imam pravo dopadajenje, n j e g a s l u š a j t e!“

Ta nedelja nam pa oznanjuje poleg postavodajavca Jezusa tudi njegovo postavo. Prav lepo piše o nji v listu te nedelje sv. ap. Pavelj: „Bratje! Prosimo vas in opominjamo v Gospodu Jezusu, da kaker ste od nas prejeli, kako je treba živeti in Bogu dopasti, tako tudi živite, da boste bolj bogati (v popolnosti). Saj veste, kakšne zapovedi sem vam dal po Gospodu Jezusu. To namreč je volja božja vaše posvečenje“.... Na to navaja nekatere posamezne dolžnosti, ki nam jih nalaga postava, posebno pa povdarja čistost, ljubezen in pravičnost. Postava je pa isto, kaker volja božja. Kedor tedaj po volji božji živi, ta postavo izpolnjuje. Kedor pa postave ne izpolnjuje, tudi po volji božji ne živi. Zato je tudi rekel Jezus: „Kedor mene ljubi, ta moje zapovedi izpolnjuje“.

Kaker nedelja, tako tudi naslednji teden postavo povdarja. Vmes so pa vpletene dogodbe, kako se vračajo

*) Mayenberg: Homiletische u. katech. Studien str. 293.

grešniki k postavodajavcu Jezusu, pa tudi, kako sodnik Jezus kaznuje one, ki se postave nočejo deržati. Zato se ta teden bere sv. evangelij o zgubljenem sinu, ki se je vernil k očetu, in o farizejih, ki postavo razlagajo, pa je sami ne izpolnjujejo. O teh pravi Jezus: „Vsega, kar vam govore, se deržite in storite, po njihovih delih se pa nikar ne ravajte“.

Ta teden nas pelje z očiščevalnega pota h drugi stopinji popolnosti, na pot razsvetljenja. Zato govore duhovna opravila in sv. maše o postavi, ki razsvetljuje naš razum in o milosti, ki odvrta našo voljo ne samo od smertnega, ampak tudi od prostovoljnega malega greha. — Napravimo ta teden sklep varovati se prostovoljnih malih grehov. Da se jih bomo laglje ogibali, izprašujmo pridno sleherni večer svojo vest.

Tretja postna nedelja nam kaže Jezusa ko zmagovavca nad hudobnim duhom. Vergel ga je iz mutastega. To je torej zopet nedelja boja. Toda Jezus je močnejši in je premagal „močnega satana“.

Tudi mi moramo izgnati iz svoje duše hudobnega duha. To se godi pri sv. kerstu, zato moremo to nedeljo ponoviti kerstno obljubo. Po svetem kerstu ga pa veržemo iz sebe po dobro opravljeni sv. spovedi, zato ponovimo dobre sklepe napravljene pri sv. spovedi. Ker pa ni dovolj, da ga iz duše samo izženemo, ampak mu moramo za prihodnje tudi vhod v dušo zabraniti, zato se odločimo za Jezusa. „Kedor ni z menoj, je proti meni“, pravi on sam v sv. evangeliju te nedelje. Odpovedati se moramo tudi vsaki mlačnosti in omahljivosti, ker nas ravno to pelje v greh in grešne navade. Tu morajo posebno resno premišljevati svoje žalostno stanje oni grešniki, ki se po vsaki spovedi vračajo nazaj v stare grehe. Ravno o teh veljajo besede sv. evangelija: „In poslednje tega človeka je hujše ko prvo“. Vedno hujše je zanje, ker vedno težje vstanejo, vedno laglje padajo in so v resni nevarnosti, da se pogubijo.

Te misli o očiščevanju pri sv. kerstu in v sv. spovedi, se ponavljajo celi naslednji teden. Poglavitna zapreka očiščenja je ošabnost. Zato pripoveduje sv. evangelij v ponedeljek po tretji postni nedelji, da je bil izmej mnogih

gobovih očičen le Naaman iz Sirije, ker je vergel iz sebe prevzetnost. In Elija je bil poslan v pomoč le ponižni vdovi iz Sarepte. Če se hočemo mi oprostiti greha, se moramo ponižati in podvreči sv. spovedi. Nadalje ovira mnoge, da se ne očistijo, ker živijo v sovraštvu. Zato govori sv. evangelij od torka o odpuščanju. — V sredo nas uči Jezus, da mora biti naša spoved, kesanje in terdni sklep ne samo na jeziku, ampak tudi v sercu t. j. notranje. — V četrtek se pokaže Jezus usmiljenega in modrega zdravnika, ker je ozdravil Petrovo taščo in mnoge druge. Tudi nas bo ozdravil v velikonočni spovedi, samo prosimo ga in spoved dobro opravimo. — Prav lepo in primerno se obrača duhovno opravilo v petek na sv. kerst. V listu prosita Mojzes in Aron v puščavi: „Odpri jim svoj zaklad, studenec žive vode.“ V sv. evangeliju je pa popisan pogovor Jezusov sè Samaritanko na Jakobovem studencu. Jezus ji obljubi dati živo vodo v večno življenje; nam pa tega ne obeta, ampak nas je že očistil z vodo pri sv. kerstu. — Ravno tako je tudi v soboto govorjenje o rešitvi; v listu beremo, kako je Danielj rešil Suzano, v sv. evangeliju, kako je opravičil Jezus prešuštnico.

Ponovimo ta teden dobre sklepe svojih preteklih spovedi in porabimo prosti čas posebno v to, da se bomo na velikonočno spoved dobro pripravili.

Dne 19. marcija obhajamo praznik sv. Jožefa. Življenje tega mogočnega svetnika in usmiljenega pomočnika v vseh potrebah, zlasti pa na smertno uro, je vam, ki to berete, znano dovolj. Ko pokrovitelju in zaščitniku vesoljne svete cerkve, mu priporočite ta dan v gorečih molitvah vso katoliško cerkev, sv. očeta papeža, škofe in duhovske stanove, vse verne in neverne kristijane in v zmotah živeče pogane. — Ko rednika Jezusovega naj ga posnemajo stariši in drugi vzgojevatelji otrok in mladine, da ne bodo skerbili samo za njihovo telo in razum, ampak da bodo tudi na voljo gledali in jo nagibali k dobremu. Varujte mladino posebno pred slabimi knjigami in grešno tovarišijo. Ko vbožnega delavca ga pa nasledujte vi, kerščanski delavci in delavke. Ne dajte se omamiti sladkim besedam in lepim obljubam zapeljivih socijalistov, ampak deržite se Jezusa! Edini on vas bo rešil!

Četerta ali sredpostna nedelja nas navdaja z veseljem. Zato se začenja sv. maša z besedami: „Veseli se Jeruzalem“. To veselje pa naj prihaja odtod, ker nas ta nedelja vabi na gostijo k Jezusu. To je nedelja velikonočnega sv. obhajila, ko stopi Jezus, vir milosti in miru, v naša serca. Zato se tudi bere sv. evangelij o pomnoženju kruha, ko je Jezus nasitil množice s peterimi hlebi in dvema ribama. Ta čudež je bila nekaka priprava na zakrament presv. Rešnjega Telesa, v katerem nas Jezus duhovno nasičuje sè svojim mesom in napaja z lastno kervijo.

Spomnimo se to nedeljo na dan prvega sv. obhajila, ponovimo tedanje sklepe in oživimo svojo gorečnost za Jezusa.

Dokazuje nam pa čudež o pomnoženju kruha tudi, da je Jezus pravi Bog, ker more kaj takega storiti le Bog. In to povdarja sv. cerkev skozi celi teden po tej nedelji, ker nam našteva v sv. evangeliju dela in govore Jezusove, ki ga razodevajo pravega Boga. V ponedeljek nam popisuje, kako je Jezus z božjo oblastjo izgnal menjavce in prodajavce iz tempeljna; v torek in soboto povdarja on sam, da je pravi Bog; v sredo, kako je ozdravil slepca, v četrtek, kako je obudil mladeniča iz Najma, v petek je sv. evangelij o obujenju Lazarjevem. Dokazov dovolj, da je Jezus pravi Bog!

Glejte, predragi bravci, koliker bolj se bliža čas Jezusovega terpljenja, toliko močnejše in bolj resno povdarja sv. cerkev to resnico. Zakaj pa? Zato da se nihče ne bi mogel nad njim pohujšati, ko ga vidi v zaničevanju in terpljenju, ampak, da sleherni že naprej spozna, da terpi le iz ljubezni.

Obudimo ta teden terdno vero v Jezusa in darujmo mu sami sebe, ker se je on vsemogočni Bog daroval za nas grešne ljudi.

25. marcija je praznik Marijinega oznanjenja. Uči nas, kako visoko je bila Marija od Boga povzdignjena, ker jo je izbral za božjo mater, pa tudi, kako globoko se je oita ponižala v svoji največi časti, ker je govorila: «Glej, dekla sem Gospodova».

Izmej mnogih sklepov, ketere moremo za ta praznik napraviti, omenim le enega: Sklenimo, da bomo Marijo prav

pozdravljali z istimi besedami v svojem jeziku, kaker jo je angelj Gabrielj v njenem. Ta jo je pa na božje povelje pozdravil, kaker stoji v sv. pismu: „Zdrava, Marija, milosti polna, Gospod s teboj, blagoslovljena ti mej ženami“. Ne bodimo termasti in svojeglavni, ampak sprejmimo resnico, Angelj je ni pozdravil z besedo: „češčena“, ampak z besedo: „zdrava“; ni rekel: „blažena“, ampak „blagoslovljena“. Če je bilo to prav za nebesa, naj velja tako tudi nas zemljane.*)

(Dalje prih.)

Sv. Bernardin Sijenski.

P. B. M.

5. Poglavje.

Perva leta v redu.

Ko je bil sklenil Bernardin v frančiškanski red stopiti si je poiskal modrega moža, kateremu bi se mogel popolnoma razodeti. Bil je to pater Janez Ristori, redovnik pravega serafinskega duha, ki je slovel ko svetnik. Prej je deloval p. Ristori 30 let ko goreč misijonar v Bosni, zdaj pa je bil gvardijan frančiškanskega samostana v Sijeni. P. Ristori se je po kratkem občevanju z Bernardinom zadostno prepričal, da res Bog mladeniča kliče v red sv. Frančiška. Prav toplo ga je torej priporočil predniku provincije; njemu samemu pa je svetoval, da naj kmalu vredi svoje časne reči in pride.

Bernardin je imel precej obilo premoženje, kaker se razvidi iz nekaterih še do danes ohranjenih darilnih listin. Ena taka volilna listina je pisana 31. avgusta l. 1402, le malo dni pred vstopom. Vse to premoženje je torej daroval Bogu; nekaj ga je razdelil mej vboge, nekaj raznim cerkvam

*) Mej tem, ko so bile te verstice že izročene v tisek, mi je prišel v roke ljubljanski »Škofijski list«, kjer se zahteva od duhovnikov ljubljanske škofije, da se deržijo pri tiskanju molitvenikov in v javnih cerkvenih molitvah besede: »Češčena Marija« in »blažena«. Za vernike sedaj še ni zapovedano, kako morajo moliti; zato smejo moliti še vedno prav »zdrava Marija« in »blagoslovljena.« Keder in koder bo zapovedano, se bodo morali pokoriti postavni oblasti. (Opazka pisateljja).

in v druge dobre namene. 8 septembra l. 1402 je Bernardin sprejel obleko sv. Frančiška v sijenskem samostanu. Za magistra (učitelja) mu je bil odločen p. Ristori.

Vender je ostal naš novic v sijenskem samostanu le dva meseca. Sam je poprosil predstojnike, da bi ga kam drugam prestavili. V Sijeni so ga namreč sorodniki in znanci prepogostoma obiskovali, kar ga je motilo v molitvi, premišljevanju, in sploh v duhovnem življenju. Želel si je torej drugam, in prošnja mu je bila vslišana: prestavili so ga v Kolombajo. Tako se je imenoval samostan v divjem, samotnem kraju, sredi gozdov, ne daleč od Sijene, majhin in vbožen sicer, pa imeniten, ker ga je bil sam sv. Frančišek vstanovil, in ker je tam prebival nekaj časa tudi sv. Bonaventura. Bernardin se je štel srečnega, da je bil predstavljen v ta samostan, kjer so bili redovniki observantje, to se pravi, da so natančno spolnjevali vodilo sv. Frančiška*).

S kolikim veseljem se je odpravil Bernardin v Kolombajo, in kako se je tamkaj potem vadil in odlikoval v čednostih, ne bomo obširniše popisovali. Le nekoliko primerov, ki nam pričajo, kako iskreno je ljubil svoj novi stan! — Nekega dne je obiskal Tobijo, svojo dobro sestrčno. Slučajno je bil tam na obisku tudi neki drugi njen sorodnik. Ta začne, ko zagleda Bernardina v siromašni halji, zmerjati in psovati ga, češ, da je vsem sorodnikom v sramoto. Bernardin ostane miren. Ko je oni končal svoje besedovanje, pravi le: „Bomo videli, sem li bil v čast ali v nečast“. Po teh besedah se poslovijo od sestrične in sorodnika ter verne se svojim spremljevalcem v Kolombajo. — Neki drugi krat so razposajeni otročaji metali kamenje za njim, ko je bil na potu. „Ne kali jim veselja, pusti jih“, reče k spremljevalcu, „ker naju vadijo v poterpežljivosti, nama pomagajo večno slavo pridobiti“. Tako krotek in in pohleven je bil Bernardin; le keder se mu je bilo potegniti za čednost, tedaj je bil serčen, in sveta jeza ga je zgrabila, ako je videl, da se žali Bog. V Sijeni je živela neka gospa, ki je veljala za dobrotnico frančiškanov, kaker tudi njen mož. Ona sicer ni bila napačna,

*) Leta 1786 so frančiškane od tod pregnali; samostanček je zdaj razvalina, le zvonik cerkvice še stoji.

venderle hči Evina. Ko pride necega dne mladi frančiškan brat Bernardin, miloščine prosit v Sijeno, povabi ga omenjena gospa v svojo hišo, češ, da mu bo dala za samostan določeni kruh. Bernardin gre za njo. Komaj pa je bil vstopil, zapre in zaklene ženska vrata, in kaker Putifarjeva žena Jožefa, tako ona zapeljuje Bernardina v greh. Ako bi se branil, pa mu žuga, da bo začela kričati, kaker bi se ji hotela sila storiti. Bernardin spoznavši velikost preteče nevarnosti, pokliče v svojem srecu Boga na pomoč in zdajci mu šine dobra misel v glavo. Ženi pravi, naj se le sleče, on pa vzame mejtem skrivaj spokorni bič, ki ga je vedno pri sebi nosil, v roko, pa začne udrihati po ženski, tako da so jo berž minile vse skušnjave. Ta dogodek se ji je dobro vtisnil v spomin, in ta spomin ji je preganjal pozneje podobne slabe misli in želje. Sè svojim možem pa je tudi po slej ko skesana spokornica dobrote skazovala samostanu. —

Ko je preteklo leta novicijata, 8. septembra 1403, je napravil Bernardin berž redovne obljube, kaker je bila tedaj navada. Potem se je pripravljaj na mašniško posvečenje. Posvečen je bil že čez eno leto. 8. septembra 1404 je daroval novo mašo in že tisti dan je tudi prvič pridigal. Rad se je spominjal tega dne. „Na praznik Marijinega rojstva sem bil rojen“, tako je pravil pozneje v neki pridigi, „ravno tisti dan kerščen, na ta dan sem pozneje prejel obleko sv. Frančiška, na ta dan sem napravil redovno obljubo; na ta dan sem daroval tudi prvo sv. mašo in objednem prvič pridigoval Mariji na slavo. Po njeni ljubezni in milosti želim tudi iz življenja se ločiti na ta dan“. — Vender se mu ta želja ni izpolnila, ker je vmerl 20 maja; vsekako pa je v Marijinem mesecu v Gospodu zaspal.

V tistih časih mašniki niso maševali vsaki dan; pater Bernardin pa se v tem ni ravnal po skoraj občni navadi. Sv. daritev je bila zanj molutev in premišljevanje. Mašniška čast je bila zanj nov spodbudek h gorečnosti, tako da so ga bratje od dne do dne vedno bolj občudovali.

Ko vreden sin sv. Frančiška je prav posebno rad premišljeval terpljenje Kristusovo; to je netilo v njegovi duši ogenj serafinske ljubezni do Boga. In kar je sam občutil v svojem srecu, to bi bil rad tudi v srecu bližnjega

vnel. Nekega dne se ne more premagati več. Pijan svete gorečnosti, zapusti samostan; z velikim in težkim križem obložen se odpravi z neketerimi sobrati, ki jih je njegova gorečnost potegnila za njim, na pot v bližnji Sedžano. V začetku je izbujal ta nenavadni prizor le zasmehovanje. Ko je pa mladi redovnik začel pridigovati, in so poslušavci sprevideli, da mu prihajajo besede iz serca, ki je prešinjeno ljubezni do Boga in do bližnjega: tedaj ga niso več zasmehovali, ampak poslušali z veliko notranjo ginjenostjo. Ko svetnika so jeli častiti njega, ki so ga imeli prej za brezumnega.

Pa če tudi je Bernardin ob uri velicega navdušenja zapustil samostan in nastopil ko misijonar, vender nikaker ni mislil postati misijonar svojevoljno: previsoko je cenil pokorščino in preponižen je bil za to.

Ali p. Anton Angelj Pireto, generaljni minister frančiškanskega reda, ki je bil naklonjen observantom, je slišal o pobožnem mladem redovniku v Kolombaju, in odločil je Bernardina za misijonsko, pridigarško, službo.

6. Poglavlje.

Bernardin se pripravlja za pridigarja.

Za pridigovanje je Bernardin razodeval že ko deček veselje in zmožnosti. Perve njegove vaje v zgovornosti, v kateri je pozneje tolikanj zaslovel, segajo v rano njegovo mladost. Ko je prišel domov iz cerkve sv. Avgušтина, je znal pridigo, ki jo je slišal, teti Piji dobesedno ponoviti. Sem ter tje je zbral okoli sebe verstnike, stopil na vzvišen prostor in začel pridigovati; pri tem je posnemal razne pridigarje, ki so mu bili znani, zdaj tega, zdaj onega, in sicer ne le glede vsebine, ampak tudi glede glasu in ponašanja. — Je li deček imel priložnost, poslušati dobre pridi-darje? Preden odgovorimo na to vprašanje, sezimo malo nazaj v zgodovino cerkvene zgovornosti.

Jezus Kristus je učil najvišje nebeške resnice v jasni ter razumljivi, pa priprosti besedi. Tudi apostolji in njih učenci v prvem in drugem stoletju so oznanjevali božji nauk prav priprosto in poljudno. V tretjem stoletju najdemo v cerkvenih govorih že več umetnosti in učenosti. V

četertem in petem kerščanskem stoletju pa je dospelo cerkveno govorništvo na višino, katere ni pozneje nihče več dosegel. Po ti zlati dobi se je pač mnogo oznanjevala beseda božja — saj se je še le tedaj Evropa cela polagoma pokristjanila — pa govorništvo, ali bolje rečeno umetnost cerkvenega govorništva je pešala. Z 12. stoletjem, sè sv. Bernardom († 1153), mojstrom cerkvenih govornikov tistega časa, se začenja nova doba pridigarstva. V 13. stoletju se je množilo število pridig kaker prej v nobenem. Dominikani in frančiškani so dosegali z oznanjevanjem božje besede občudovanja vredne vspehe. Svetovna duhovščina in pridigarji drugih redov so posnemali novi, učenj dominikanski in poljudni frančiškanski, način pridigovanja. Od druge polovice 13. stoletja do tridentinskega cerkvenega zbora pa je bila za pridigarstvo žalostna doba. Škofom se je za malo zdelo učiti ljudstvo v domačem jeziku, oznanjevanje besede božje so prepuščali menihom in najetim duhovnikom; le ob kaki izredni slovesnosti so govorili, pa še takrat v ponosni, množicam ljudstva neumljivi latinščini, in še takrat navadno niso zložili sami, kar so govorili, ampak kak posvetni učenjak, ki je bil mnogokrat popolnoma brezverec. Kaj pa nižja duhovščina, navadni pridigarji? Ti so govorili, da bi jih poslušavci občudovali, ne pa, da bi koristili bližnjemu. Njih pridige so bile mešanica svetega in posvetnega, resnobnega in burkastega, kar se je moralo studiti vsakemu pametnemu človeku. Zato je klical sv. Vincencij Fereri v neki pridigi: „Gorje nam nesrečnim, ker ga ni najti, ki bi druge učil popolnega življenja!“ Pomudimo se nekoliko pri tem velikem pridigarju tistega časa.

Španski dominikan, sv. Vincencij Fereri, je začel svoje misijonsko delovanje leta 1397. Njegova zgovornost in čudeži, ki jih je mnogo storil, to mu je pridobilo toliko slavo, da so ga želeli povsod videti in slišati. Iz mest in trgov, kamer je bil namenjen, so mu prihajali v procesijah naproti. In kamer je prišel, je počivalo vse delo, ker je staro in mlado prihitelo poslušat njegove pridige. In kako ne bi? Saj so bile knjige tedaj redke prikazni, časniki še neznani; le živa beseda je bila ljudstvu dušna hrana. Prihod slovečega pridigarja je bil torej dogodek, katerega so se veselili prebivavci celega okraja; kaj še le, če je bil pridigar na

glasu ko svetnik in čudodelnik! Sv. Vincencij Fereri je prehodil Špansko, Francosko, Flandrijo, Švico. Po neketerih krajih je štel po 10, 20 in še več, v Nantu celo 60 tisoč poslušavcev. Spremljali so ga pevci za slovesno opravljanje službe božje, svetovni in redovni duhovniki za deljenje sv. zakramentov, notarji, ki so postavno spisovali mej pomirjenimi strankami pogodbe in sprave, spremljali so ga tudi možje, ki so skerbili za red, za hrano in prenočišče, pobirali miloščino in jo zopet delili mej uboge i.t.d. Vspehi njegovih misijonov so bili očitni.

V Italijo je prišel Vincencij Fereri samo enkrat in sicer le za malo časa. Ob tisti priliki pa ga je šel poslušat tudi Bernardin. Znano mu je bilo, koliko je že storil ta neumorni delavec v vinogradu Gospodovem. Ko je tedaj slišal, da pride*) tudi v Aleksandrijo, pijemonteško mestece, napoti se tja učiti se od moža, ki je imel mnogo izkušnje po dolgoletnem misijonskem delovanju. In Bernardin ni storil zastoj svoje poti. Ko se je bil že poslovil, počaka še drugega dne v Aleksandriji, da bi slišal še enkrat pridigovati slavnega misijonarja. Pa kaj sliši? „Vedite bratje“, tako je začel Vincencij Fereri, „vedite, da vam imam nekaj prav veselega oznaniti, in to je, da je mej vami mladenič, ki bo slava serafinskega reda in Italije, ki bo moje delovanje, ko se vernem v Španijo, nadaljeval in sè svojim življenjem in naukom sad prinašal. Pozivljam vas, da se za to zahvalite Bogu in ga prosite, da se dopolni, kar je bilo meni razodeto!“

Po naročilu svojih višjih je Bernardin zdaj začel pridigovati. Vender je imelo preteči še več let, preden je postal, kar je Vincencij Fereri prerokoval, imeniten pridigar. Perva leta je pridigoval večinoma le v okolici sijenski po raznih krajih. Eden teh krajev zasluži, da se naravnost imenuje — Kapriola. To je bila majhina cerkvice sè samotarijo na gričku, od koder se lepo vidi v Sijeno, le globoka dolina je vmes. Tu je Bernardin pridigoval na dan sv. Onufrija (12. junija) l. 1405. Kraj se mu je tako dopadel, da je sklenil tam postaviti samostan. Vodja bolnišnice „La-Skala“, ketere last je bila Kapriola, mu jo drage volje

*) Dan in celo leto se z gotovostjo ne dá določiti.

brata Amnona, ker se je ta hudo pregrešil nad Absalonovo sestro.

Po precej težavni ježi smo prišli slednjič v vas Bidu in par minut pozneje v Elj-Kubebe ali Emaus. Bratje so nas pričakovali in so bili pripravljeni na naš prihod, ker nas je p. Hermet napovedal.

Emaus je rojstno mesto sv. Kleofa, ki je bil eden izmed učencev, ki sta bila tolikanj srečna, da se jima je Gospod pridružil na poti. Kleofa je vmerl kot marternik, kterelega praznik obhaja sv. cerkev dne 25. septembra. Pokopali so ga v njegovi lastni hiši, nad katero so pozneje sezidali cerkev. Sedanja vas šteje približno 20 hiš, ki stoje na hribu, ki je jako rodoviten.

Leta 1861 je kupila neka markiza Nikolai staro kapelico, katero so rabili za mlin. Poleg tega mlina je pa kupila pobožna gospa tudi precej veliko lepega in rodovitnega zemljišča. Mlin so prezidali zopet v cerkev posvečeno sv. Kleofu. V tej cerkvi je pokopana radodarna markiza, ki je sezidala tudi frančiškanski samostan, v katerem je semenišče za mladeniče, ki se tukaj šolajo in pripravljajo na redovniški stan. Zelo prostoren, rodoviten in lep je samostanski vert.

Leto pred našim romanjem v Sv. Deželo so dozidali v Emausu krasno novo cerkev, ki stoji na mestu, kjer je stala stara cerkev. Razvaline te cerkve so bile še jako dobro ohranjene. Novo cerkev je slovesno posvetil milanski nadškof kardinalj Ferari, ki je bil z mnogimi italjanskimi romarji priromal v Sv. Deželo. Cerkev stoji tam, kjer je stala hiša, v kateri sta učenca Gospoda spoznala. Sledovi te hiše so še ohranjeni in pričajo, da je tukaj res stala stara judovska hiša. Ker se izročila na Jutrovem sploh kaj dolgo in dobro ohranijo, ni čudo, da se je ohranilo tudi to izročilo. Križarji so bili nad to hišo sezidali cerkev, katera je pa pozneje razpadla. Nad razvalinami križarske cerkve stoji sedanja krasna, nova cerkev.

Popoldne smo odjahali nazaj proti vasi Bidu, odkoder je kaj lep razgled na Jeruzalem. Iz vasi Bidu smo jezdili po silno stermini poti do gore Nebi-Samuelj, ki je najvišja v vsi Judeji. Nebi-Samuelj je skoraj gotovo stari Ramathaim Sofim, rojstno mesto preroka Samuela, ki je mazilil Savla

in Davida za kralja. Stara pot je vodila iz Jafe čez Nebi-Samuelj v Jeruzalem, katerega so srednjeveški romarji navadno tukaj v prvič zagledali, zato se imenuje ta gora tudi gora veselja.

Leta 1131 so sezidali premonstratenzi s podporo kralja Baljduina II. samostan, kateremu so dali ime : „Sv. Samuelj na gori veselja“. Od tega samostana ni več sledu, pač pa je ohranjena cerkev, ki je spremenjena v turško mošejo, ki pa nima nobene posebnosti razun groba Samuela, ako je res tukaj pokopan. Lezli smo tudi na minaret, ki pa kaže precej razpoklin, in občudovali smo zares krasen razgled. Proti vshodu se vidi stari Rama na gori, Jeruzalem z Oljsko goro in Moabsko gorovje. Proti jugu vidiš Betlehem in sv. Janeza v puščavi. Proti zapadu se vidi Lida, Jafa in sredozemsko morje. Proti severu se vidijo gore, hribi in griči posuti z majhnimi vasicami.

Od Nebi - Samuela smo jahali nazaj stermo navzdol in prišli smo po precej naporni ježi do grobov sodnikov. Vhod do tih grobov so lepa v skalo vsekana vrata v približno 4 m široko lopo, iz katere se šele pride do v skalo vsekanih grobov. Ti grobovi so deloma pod zemljo, drugi so v pritličju, drugi zopet eno nadstropje visoko. Kaker stari egipčani tako so tudi stari judje kaj lepo skerbili za svoje ranjike. — Kedor pozna sv. pismo, bo takoj vedel, da tukaj ne morejo biti pokopani oni sodniki, o katerih pripoveduje knjiga sodnikov. Pač pa je verjetno, da so tukaj pokopani udje judovskega velikega zbora, sinedrij imenovanega.

Ob treh popoldne smo bili zopet v Jeruzalemu in vdeležili smo se, ker je bil ravno petek, zopet skupnjega križevega pota po mestu in procesije po cerkvi Božjega Groba.

Po procesiji sem šel, ker mi je zmanjkalo drobiža, na avstrijsko pošto menjat denar, pa kako sem se začudil, ko mi na avstrijski pošti niso hoteli zamenjati avstrijskega denarja. Sploh romarju ni svetovati menjavati v Sv. Deželi avstrijski denar, ker zgubiš pri vsaki kroni približno 10 vinarjev.

P. Benedikt Gradišnik †.

(Konec.)

V bolezni je bil zlasti zadnje dni pravi mnogo skušani, pa poterpežljivi Job. Pa tudi mej boleznijo smo se prepričali, kako ljubo mu je bilo delo v spovednici. Ko ga je namreč že zapuščal spomin in se je že „motil“, je večkrat mislil, da je v spovednici. In pri taki priliki je spraševal, opominjal, dajal pokoro, odvezoval itd. Le z velikim trudom smo mu dokazali, da ni v spovednici, ampak v — postelji. V časih je pa kar odejo na rame vzel in hotel iti s postelje — na misijon. Tako živo so mu ostali v spominu sv. misijoni!

V skerbi za zveličanje duš pa tudi na svojo dušo ni pozabil. Vedel je, da pravi sv. Avguštin: „Kedor skerbi za zveličanje bližnjega, bo zveličal tudi svojo dušo“. Vender je še posebej mnogo delal in trudil se za lastno zveličanje. Res pravi duhovni sin sv. Frančiška je bil. Ljubil in zvesto je spolnjeval sv. vodilo in druge redovne predpise, dokler je mogel, natanko in z veseljem. Ko ni mogel vsled slabih oči več rabiti brevirja, je bil sv. rožni venec njegov vedni tovariš. Posebno goreče je častil Mater Božjo. V naši cerkvi je v stranskem altarju majhin kip Matere Božje. O tem kipu piše kronika, da je bil dotaknjen s čudodelno podobo Matere Božje v Lankovicah na Štajerskem. Do te podobe Matere Božje je imel p. Benedikt posebno zaupanje. Sploh smo ji rekli — Benediktova Mati Božja. Ker je bil pokojni pater marljiv in spreten vertnar, je imel mnogo lepih cvetlic. Vse najlepše je daroval tej svoji Materi Božji tako, da je bil zlasti ob praznikih ta altar posebno nališpan. In ko je za zlato mašo prejel v dar lepo, dragoceno krono, jo je tudi tej Materi Božji podaril. —

Dobri Bog je svojega zvestega služabnika že na tem svetu nekoliko poplašal za trud v njegovem vinogradu. Lepo plačilo lahko imenujemo visoko in častitljivo starost, katero je včakal. V 80. letu ga je Bog poklical k sebi. Dal mu je dočakati za novo mašo najveseliši dan za duhovnika — petdesetletnico mašništva. Ko se je bližal ta trenotek,

smo bili nekako v strahu. P. Benediktu so vedno bolj pešale oči, tako, da si večkrat ni upal maševati. Kaj bo, smo se popraševali, ako ne bo mogel zlate maše imeti? Iz te zadrege nam je pomagal naš dobri in zvedeni samostanski zdravnik g. dr. Höller. S p. Benediktom sta bila posebna prijatela. Ta gospod bi bil sam zelo rad videl p. Benedikta — zlatomašnika pred altarjem. Zato ga je nagovarjal, naj se da operirati na levem očesu. Malo je bilo sicer upanja pri takem starčku. Vender ljubi Bog mu je skazal milost in veselje, da je spregledal, ko je bil operiran 12. julija 1904. Oh, kako smo se vsi razveselili, da se je operacija posrečila! S hrepenenjem smo pričakovali zlate maše, ki je bila 23. okt. 1904. Ta za p. Benedikta in za nas veseli dan je opisan v 12. zvezku „Cvetja“ 21. tečaja. —

Po zlati maši je p. Benedikt vidno pešal. Največe bolečine mu je delala bolna noga. V bolezni je bil večkrat previden sè sv. zakramenti. Upamo, da je bil dobro pripravljen na smert, da je bila res smert pravičnega. V navzočnosti samostanske družine je 28. dec. 1905 o polu deveti uri zvečer res mirno v Gospodu zaspal in izročil svojo blago dušo Njemu, kateremu je v življenju mnogo duš daroval.

Pogreb je bil v soboto 30. dec. popoldne. V lepem, ginljivem govoru se je poslovil od dragega nam pokojnika preč. g. Mihael Klanjšnik, superior oo. lazaristov pri sv. Jožefu pri Celju. Sprevod je vodil sorodnik pokojnikov preč. p. Vendelin Vošnjak, provincijalj hervatske frančiškanske provincije. Dasi je bila sobota popoldne, kateri sta sledila dva praznika, se je vender lepo število duhovnikov vdeležilo pogreba, da so dragemu duhovnemu tovarišu skazali zadnjo čast.

Torej p. Benedikta ni več mej nami! Ni ga več v spovednici! Ni ga več, da bi nam pripovedoval razne podučne dogodbe iz lastne skušnje v duhovnem pastirstvu. Naš red, naš samostan je v p. Benediktu zgubil blagega sobrata. P. Benedikta bomo pogrešali zlasti mi mlajši, ker nam je bil v prijateljskih, včasih tudi šaljivih razgovorih, pravi duhovni oče, zveden učenik in skušen moralist ter nam je s pripovedovanjem iz lastnega življenja dajal naj-

lepše nauke za našo sveto in odgovornostipolno službo v spovednici.

Ob zlati maši smo po svetem opraviilu v navzočnosti 26 duhovnikov na glavo častitljivega starčka p. Benedikta položili lepo pozlačeno krono. Mej kronanjem smo govorili najserčnišo željo: „Po teku tega življenja naj te Gospod krona z nevenljivo krono nebeškega plačila“.

Upajmo, preljubi tretjeredniki, da se je ta naša želja vresničila nad p. Benediktom berž po njegovi smerti. Ozi-
raje se na pedesetletno neutrudljivo delo v vinogradu svete cerkve ga je nebeški Gospodar Jezus Kristus k sebi po-
vabil in obdaroval s plačilom, ki je obljubljeno tistim, ki bodo do konca stanovitni v njegovi službi. Ako mu pa pri-
manjkuje še kaj za večno krono, pomagajmo mu mi, spo-
minjajoč se ga v svojih pobožnostih, da mu kmalu zasveti nebeška luč v družbi sv. očeta Frančiška in njegovih zve-
ličanih duhovnih otrok.

Tega spiska ne moremo lepše skleniti ko se sožalnim pismom, katero smo prejeli na praznik svetih treh kraljev od našega milostnega knezoškofa dr. M. Napotnika, ki pi-
šajo dobesedno:

Pokojnik je bil zelo skromen v svojem življenju, pa plodonosno je bilo njegovo delovanje na lepem polju duš-
nega pastirstva, zlasti je bil priljubljen izpovednik ne le na misijonih, temveč tudi v svoji samostanski celici.

Lavantinska škofija čuti bitko izgubo marljivega du-
hovnika, toda tolaži se z zaupanjem, da je Bog že rajnemu povernil ves njegov trud z večnim nebeškim veseljem, in da ga bodo čč. očetje frančiškani radi nadomestovali v nje-
govi gorečnosti za zveličanje duš.

Kn. šk. Lavantinski ordinarijat

v Mariboru, dne 3. januarja 1906.

† Mihael,
knezoškof.

P. A. Č.

Terezija Zidanšek, tretjerednica.¹⁾

Terezija Pajekova na Prežigalih, na Štajerskem, je imela pridne in pobožne stariše, ki so vse svoje otroke bogaboječe vzgojili. Dva brata rajne Terezije sta bila duhovnika v lavantinski škofiji. Pred 57 leti je prišla za gosposdinjo v hišo pri kovačiji, in ž njo velik blagoslov božji. Svojemu možu Mihaelu Zidanšku je bila vse dni svojega življenja zvesta tovarišica, ki je ž njim delila veselje in žalost. Pridno je delala od jutra do večera; posle in otroke je skerbno nadzorovala; nova poslopja so se postavljala; posestvo se je s prikupom novih njiv povečalo. Pri kovačiji so imeli vsega dovolj, dokaz, kako modro in skerbno gosposdinjo so imeli.

Rajna je bila posebna prijateljica vbožcev, ki so jo ljubili ko svojo najboljšo mater; najrajši so k nji zahajali in pri nji prenočevali. Beračem je vedno lepo postregla in bolnim zdravila preskerbovala. Cela fara žaljuje za njo: vbožci pa kar glasno jokajo, ker so svojo dobro mater v nji zgubili.

Rajna je bila milega, mirnega značaja; govorila je malo, pa modro. Svarila je vedno milo in s tem je naj več dosegla. Žalostne je vedela posebno lepo tolažiti in razpertije z milim prigovarjanjem poravnati.

Bila je mati 9 otrok, šest sinov, izmej katerih sta dva že vmerla, in treh hčerá. Vse te je prav skerbno vzgojila. Eden, Jožef, je duhovnik, profesor bogoslovja in ravnatelj dijaškega semenišča v Mariboru; drugi sinovi so izverstni gospodarji, hčere pa pridne gosposdinje, in tako delajo vsi čast svoji materi.

Ko pobožna devica je stopila v zakon in bogaboječa je ostala vse dni svojega življenja. Ko gosposdinja in mati je skerbela, da so vsi pri kovačiji spolnjevali božje in cerkvene zapovedi, molitve lepo skupaj opravljali, kaj hudega pa nigdar ne govorili.

¹⁾ Po govoru v. č. gosp. dekana Fr. Hrasteljna pri pogrebu 5. novembra 1905. Glej «Naš Dom» l. 1905. šte. 24.

Ko tretjerednica se je natanko deržala vodila tretjega reda, zlasti prejemanja svetih zakramentov. V svoji dolgotrajni boiezni, katero je z Jobovo poterpežljivostjo prenašala, je prejemale svete zakramente vsak teden: bila je žena, ki se je bala Boga.

Ko dekle je skerbela za čednosti, ko žena ni jedla kruha brez dela, ko mati je sè vso skerbjo odgojevala svoje otroke in mnogo ur premolila za njihov blager. Koliko se je trudila, koliko noči prebedela, koliko preterpela in dobrega storila v teku 77 let, ketera je preživela na zemlji! In zdaj je prišel čas plačila, kaker smemo upati. „Dajte ji sadu njenih rok, in naj jo hvalijo pri vratih njena dela“. Pregov. 31, 31.

P. A. F.

Vseslavensko romanje v Rim,

s postanki v Benetkah, Padovi, Loretu in Asizu.

Čehi prirede letos po veliki noči vseslavensko romanje v Rim. Do konca preteklega meseca prosinca se je oglasilo vdeležnikov: 528 Čehov, 113 Poljakov, 112 Slovakov, 121 Hervatov in 12 Slovencev. Upati je pa, da se mej Slovenci nabere vsaj toliko romarjev kaker mej Slovaki ali Hervati. Slovenci se bodo romarskemu vlaku pripojili ali v Terbižu ali v Vidmu (Udine), kjer bo kedo hotel. V Terbiž pride vlak 20. aprilja ob 8. uri zjutraj, v Videm isti dan o poldne.

Romanje bo stalo v II. skupini 300 kron, v III. skupini 260 kron. V tem znesku je obseženo: vožnja iz Terbiža ali Vidma v Rim in nazaj, povsod v II. razredu; hrana in stanovanje, dvakrat na dan vino, ter vse vstopnine v muzeje, galerije itd. Razen naznanjenega zneska nima romar prav nobenih izdatkov.

Romanje bo trajalo 12 dni. 20. aprilja po polu štirih popoldne pride vlak v Benetke, kjer bo po sprehodu po mestu večerja. Drugi dan zjutraj bo služba božja v raznih cerkvah. Dopoldne se ogledajo razne znamenitosti. Popoldne izlet s parnikom na otok Lido. 22. aprilja zjutraj po zajtreku odrine vlak iz Benetek in pride ob 7. uri v Padovo.

kjer bo na grobu sv. Antona sveta maša. Po obedu se odpelje vlak v Ankono in v neposrednem sosledstvu ležeči Loreto, v katerih obeh mestih se bo prenočevalo. 23. aprila ostanejo romarji v Loretu; o prijaznem vremenu se popeljejo iz Ankone tudi nekoliko po morju. 24. aprila po zajtreku odrinejo iz Loreta in Ankone; o poldne se pripelejo v Asiz, kjer se vstavijo štiri ure. Nato odrinejo proti Rimu, kamer pridejo ob 11. uri zvečer.

V Rimu ostanejo polnih šest dni od 25. do 30. aprila. Tu bodo opravljali romarji svoje pobožnosti in bodo skupno sprejeti pri sv. očetu Piju X. Ostali čas bo posvečen ogledovanju rimskih znamenitosti, kerščanskih in paganskih; obiskali bodo seveda tudi podzemeljski Rim — katakombe.

Ko bo v Rimu vse opravljeno, polete nekateri dolu v Napolj, na Vezuv, Kapri itd. Ta izlet bo trajal 4 dni, in kekor se ga bo hotel vdeležiti, bo moral doplačati 130 kron.

Romanja se lahko vdeleže moški in ženske vseh stanov. Priglasijo se sprejemajo samo do 31. marca 1906. Denar in oglasi naj se pošiljajo naravnost v Prago pod tem naslovom: „Cestovní kancelár Čeněk Šulc a spol., Praha, Havlíčkova ulice číslo 1.“

Sv. Nikolaj in njega češčenje.

1. Poglavje.

Življenje in delovanje sv. Nikolaja.

(Dalje).

Nikolaj je romal tudi v Sv. Deželo. Z največo pobožnostjo je tamkaj obiskal in počastil sv. kraje, ki spominjajo na osebo, življenje in terpljenje Zveličarjevo. Na tem popotovanju je prišla ladja, ki se je na nji vozil, v največo nevarnost. Pa v strašnem viharju je Nikolaj molil in rešil ladjo čudežno gotovega potopa. Zato ga brodarji časte kot svojega patrona.

Bog je bil svetnika za nekoliko časa popeljal v samotno samostansko življenje, ne da bi ga imel skritega, temuč da bi ga povzdignil do velike popolnosti in v

svojem času to luč sv. cerkve postavil na vzvišeno mesto. Ta čas je kmalu prišel. V Miri je vmerl škof in škofje z duhovniki dežele Likije so se v glavnem mestu zbrali, da bi izvolili naslednika. Ko so molili pred volitvijo, je prišla najstarišemu škofu neka misel, ki jo je na to razodel celemu zboru. Ta misel je bila, da naj izvolijo za škofa tistega, ki bo drugo jutro prvi prišel v cerkev. In res se je pokazalo, da je bilo to navdihnjenje božje. Celi zbor je bil tega mnenja ter je sprejel ta svet. Drugo jutro pride Nikolaj iz oddaljenega samostana v mesto. Nič ni vedel ali slutil, kaj se je bilo zgodilo. Tako je šel naravnost v stolno cerkev molit in on je bil prvi, ki je ta dan stopil v cerkev. Berž so mu naznanili, da je od Boga odločen za škofa v Miri. Zastonj se je vpiral. Zapustiti je moral ljubo samoto in zasesti škofovski sedež. Luč je bila postavljena na svečnik.

Čeravne je vedno terdil, da je on najnevredniši, se je vender kmalu pokazalo celi deželi, da ga je res Bog poklical in izvolil za višjega pastirja. Z neutrudljivo gorečnostjo in apostolsko močjo je spolnjeval dolžnosti svoje višjepastirske službe. Ves svoj čas in vse moči je vpotrebljal za posvečenje duhovne svoje črede. Kedorkoli je pri njemu pomoči iskal, vsakemu je ljubeznivo pomagal po svojem premoženju, pravi oče vernikom, pribežališče stiskanim. Sam za se je živel jako zderžno in ostro; postil se je cele dni in le zvečer je kaj malega vžil; spal je malo in še to na terdih tleh. Vedno je molil in premišljeval, skerbno je čul in pazil na kerščanske občine, učil in opominjal jih je vedno najživijo lepo in pobožno, boljšal in spreobračal je grešnike. Vsem je bil prelep zgled ponižnosti in poterpežljivosti.

Ob času, ko je bil sv. Nikolaj škof v Miri, sta rimska cesarja Dijoklecijan in Maksimijan grozovito preganjala kristjane. V kervi sta hotela zadušiti kerščansko vero. To je bilo deseto preganjanje pod rimskimi cesarji, naj bolj kervavo, najstrašnejše, pa tudi zadnje. Dijoklecijan je vže v resnici mislil, da je kerščanstvo zaterl. Hotel si je dati postaviti za to spominik; toda njegov naslednik, cesar Konstantin Veliki je dal leta 312 najprej cerkvi v zapadnih deželah in ko je čez nekaj let premagal nasprotnega cesarja, Licinija tudi cerkvi v vzhodnih deželah toliko zaželjeni mir

Mej preganjanjem je tudi sv. Nikolaj okusil kelih terpljenja zaradi Kristusa. On sicer ni terpel marterniške smerti, ki je po nji zelo hrepenel; toda terpinčili so ga, v ječo zaperli in pregnali od črede njemu tako ljube. Vender ni opustil nikedar spolnjevanja svojih pastirskih dolžnosti; celo v ječi je pridigoval tistim, ki so bili ž njim skupaj zaperti. V vseh teh stiskah in nadlogah je bil vedno vesel. Ta njegova vdanost se je opirala na veliko zaupanje v Boga in v tem zaupanja je poterjeval tudi svoje vernike. Ko je pa sv. cerkev dobila zopet mir, se je vernil tudi sv. Nikolaj mej svoje ovčice.

(Dalje prih.)

Terpljenje.

Najbolj gotova pot, ketera vodi v nebesa, je pot terpljenja. Postave terpljenja se nobeden človek na tem svetu ne more ogniti. Bog je tako odredil, ker je naše serce jako nagnjeno k veselju in vživanju. Brez terpljenja bi se človek na vsako pozemeljsko stvar navezal in v pozemeljskih stvareh bi pogreznjen živel. Da, človek mora v tej solzni dolini od vseh strani terpeti, od svetá, od ljudi, od samega sebe.

P. H. R.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: rajni milostni gosp. Lambert Einspieler, stolni prošt v Celovcu, predsednik družbe sv. Mohorja, † 3 febr. t.l.; rajni tretjeredniki in tretjerednice skupščine mariborske: Urša Rapp, Jurij Weiß, Elizabeta Hans, Alojzija Kašovec, Jožef Zeilhofer (učitelj), Elizabeta Rudolf, Ana Gleinzer, Marija Flucher, Jožef Ussar, Ana Sproger, Genovefa Stupan, Rudolf Hojnik, Neža Hladek, Cecilija Friedl, vsi ti iz Maribora; Marija Zabovnik, Barbara Hribernik, Marija Lipuš, Terezija Jakob, Marjeta Kunčnik, vsi iz Ribnice (štaj.); Terezija Breznik, Marija Čapelj, obe iz Slov. Bistrice; Jožefa Srebot iz Mute; Jožef Kranjc, Elizabeta Javnik, Marija Javnik, Terezija Javnik, vsi iz Kamnice; Elizabeta Potočnik in Matija Cvikelj od S. Barbare pri Vurbergu; Ana Verni iz Makolj; Elizabeta Stuper, Marija Marčič in Marjeta Lešnik iz Hoč; Viktor Grobeljšek, Jozefa Divjak, Antonija Onič, Kunigunda Skodič, Antonija Onič, Jožef Finžgar, Ana Perdan, vsi iz Slivnice; Magdalena Simonič, Terezija Šnudelj, Johana

Kranjec, od sv. Petra pri Mariboru; Jožefa Hernat, Frančiška Kebrič, Marija Hitzl, Marija Marko, Ana Požgan; vse od Sv. Ilija v Slov. gor.; Jera Poplatnik in Otilija Saler od Velike Nedelje; Marjeta Žafran in Marija Črepič iz Vuzenice; Ivana Gornik od Sv. Marjete ob Peznici; Doroteja Valpotic in Marija Plohelj od S. Miklavža pri Ormožu; Jurij Vizjak iz Špodnje Polskave; Jera Leskovar iz Laporja; Marija Mavrič, Julijana Lakožič in Terezija Otič iz Puščave; Frančiška Rath iz Svičine; Magdalena Marko iz Zgornje Kungote; Marija Škrabelj in Alojzija Brezočnik od S. Lovronca v Puščavi; Barbara Kraner iz Selnice; Avgustina Orešnik od Sv. Roka ob Sotli; Frančišek Germič od Sv. Ilija-Mislinja; Marija Škofič od Sv. Martina pri Vurbergu; Marija Matevžič, Marija Kozoderec, Marija Rodošek, Marija Mohorko, Marija Koren, Marija Ferlinec, Uršula Kukovič, Marija Predikaka, Neža Pišek, Marija Draškovič, Marija Goričan, Uršula Trentura, Jera Pišek, Marija Pintar, Barbara Kmetec, Rozalija Frank, Neža Dolenc, Marija Vrabelj, Katarina Terboč, Lucija Predikaka, Jera Turek, Jera Čelan, Ana Dranjko, Jera Hervat, Marjeta Motaln, Katarina Zafošnik, Elizabeta Vodošek, Jera Gajser, Marija Floger, Ana Stermšek, Terezija Kranec, vse od Sv. Lorenca na Dravskem Polju; šolka sestra III. reda sv. Frančiška Mr. Serafina, rojena Marija Kodela † 21. jan. t. l. v 26. letu svoje starosti.

Nadalje se priporočajo: neki dnhovnik v dušnih potrebah in za zdravje, za dar pobožnosti in razsvetljenja; priporoča tudi svoje mertve stariše, nevbogljivo mladino, terdovratni moški spol, mlačne može in pravdarje neke duhovnije v Istri; Agata Oražen v Matenji vasi; Antonija in Felice P. iz Opatije, da bi dobila dobro služabnico; Martin Presker za ozdravljenje bolnih nog; Katarina Šarc v Z. za ozdravljenje; neka tretjerednica za spoznanje poklica; dve osebi za milost poklica v redovni stan; neki tretjerednik z Ogerskega priporoča sebe in svojo ženo za stanovitnost v dobrem, svoja dva sina in več drugih oseb, da bi prišli v III. red; J. P. priporoča svojega spovednika in sebe, da bi vredno prejemala sv. zakramente; neka tretjerednica, da bi jo Bog rešil ljubosumnosti in bi njen mož postal pobožen in dober kristijan; M. G., da bi postala bolj goreča in da bi zvesto spolnjevala pravila M. družbe; M. B., da bi vredno prejemala sv. zakramente; U. Š. za zdravje; neki mladenič za pomoč v težavah; neki mladenič za spreobrnjenje; drugi za gorečnost v službi božji; P. J. za ljubo zdravje; J. M. iz Noveštifte priporoča nekodeklico v dušnih in telesnih težavah, tudi še v en poseben dober namen; J. K. vdova z Notranjskega priporoča sebe in svoje otroke za božji blagoslov in da bi ji Bog preložil silno težavno

ihres lateinischen Sprachcharakters“. In ne le prebral. Mnogo poznih nočnih ur sem se trudil tedaj z razlagami in dostavki h tej knjigi, obsegajoči večinoma leksikaljno tvarino. In ko sem hotel lani pisati o besedi „luxuria“, sem spet segel po nji ter iskal, ali ima morda kaj posebnega o nji. Nič nisem našel. Ostal sem torej prepričan, da beseda „luxuria“ v vuljgati nima nikakersnega od navadnega različnega pomena.

Sicer pa veste, da je „luxuria“ na mestu, za katero nama gre, prevod gerškega *ἀσωτία* in mora torej brez dvojbe pomeniti blizu to, kar *ἀσωτία*. *Ἀσωτία* pa je iz *ἄσωτος*, kar pomeni po etimologiji (od *σαώω*) „nerešljiv“. Slovarji naštevajo te pomene: Rost, Griech.-deutsches Wb.: „unrettbar, verloren, äußerst ausschweifend, licherlich; unheilsam; Schenkl, Griech.-deutsches Wb.: „1) heillos, nicht zu retten, dh. les. in moralischer Beziehung: verschwenderisch, licherlich, ausschweifend; 2) nicht heilsam“; Cornelli Schrevelii Lexicon manuale graeco-latinum: „qui jam servari non potest, de quo desperatum est, perditus, insanabilis; corruptus, indignus qui servetur; luxu perditus, helluo, prodigus, cui jam nihil superest“. Pomena „unkeusch“ potemtakem navedeni slovari nimajo za *ἀσωτος*. In za *ἀσωτία*? Schrevelius: „profusio, luxus, luxuria, vita dissoluta“; Rost: Schwelgerei, ausschweifende Lebensart, Liederlichkeit; Schenkl: „Schwelgerei, Liederlichkeit, Verschwendung“. Za poslednji pomen navaja Schenkl N. T. t. j. Novum Testamentum. Tu bi se mu dalo morda vgovarjati. Iz vsega pa vender mislim, da nam mora biti popolnoma jasno, kaj pomeni *ἄσωτος*, kaj pomeni *ἀσωτία*, in, kaj pomeni torej „luxuria“.

Vi ste morda mislili, da sem hotel jaz pri tej reči zanikati vsaki spomin nečistosti; ali to ni tako. Saj sem pisal naravnost: „luxuria“ obsega lahko nečistost, pa more biti tudi brez nje“. V pijanosti torej je poleg drugih gerdobij seveda lahko tudi nečistost; lahko pa so vender tudi le druge gerdobije brez nečistosti, kaker je pijanec nagnjen bolj h temu ali k onemu grehu. Stari Horacij je v znani odi na Vara naštel več takih nasledkov pijanosti: slepo samoljubje, praznoglavo bahanje, izdajanje zaupanih skrivnosti, prepiranje, pretepanje in pobijanje. Dodal bi bil lahko zanemarjanje dolžnosti, spodkopavanje zdravja in življenja, zapravljanje časa in premoženja; vsaj poslednje gotovo spada pod pojem „luxuria“ (ne pa pod pojem nečistosti). „Luxuria“ se torej v sv. pismu ne sme prevajati z „nečistost“, ker je to preozek pojem.

Ali vuljgata ima, kaker prav pravite, besedo „luxuria“ nekajkrat tudi za *ἀσέλγεια*, kar se sicer prevaja z „impudicitia“; če je *ἀσέλγεια* nečistost, kaker sem pisal, mora biti torej tudi „luxuria“ nečistost. „Pojma *ἀσέλγεια* in *ἀσωτία*“, pravite, „sta si tako slična, da jih v latinskem jeziku ni bilo mogoče natančneje razločiti, ali je pa vsaj „luxuria“ za oba izraza zadostovala“. Rad Vam priterdim, da sta to slična pojma; ali razločevati sta se mogla tudi v latinščini, kaker sta se v resnici razločevala; mogel je pa vender tudi širji pojem nadomestiti semtertja ožjega, kaker more n. pr. pri nas beseda „nesramnost“ semtertja nadomestiti besedo „nečistost“, ker se more blizu vsaka nečistost imenovati nesramnost (ne pa vsaka nesramnost: nečistost). V latinščini je mogla beseda „luxuria“ nadomestiti besedo „impudicitia“, ker je

vsaka impudicitia: luxuria. Ni pa nasproti vsaka luxuria: impudicitia.

To nam priča mej drugimi tudi Kornelij a Lapide, ki ste se nanj sklicali. Primerite njegove besede: „Pro luxuria graecè est *ἀσωτία*, id est luxus, lascivia, qualis est eorum qui assidue potant et comessantur ut penè semper sint temulenti. Hi enim in omni *ἀσωτία* id est crapula spurcitia, impudicitia et sordibus voluntantur. Nolim inquit Cicero l. 2. de Finibus, mihi fingere asotos, qui in mensam vomant et de convivii auferantur, crudique postea rursus se ingurgitent. Sic latine luxuria ut vertit Noster, non tantum rem veneream, sed et hunc luxum significat, ait Erasmus. — Secundo tamen *ἀσωτία*, cum Theophyl. et aliis potest accipi pro luxuria et libidine. Venter enim mero aestuans despumatur in libidinem, quasi in *ἀσωτίαν*“ — primerite te besede z mojimi gori navedenimi: „luxuria“ obsega lahko nečistost, pa more biti tudi brez nje“, in prepričati se morete, da ni mej moja in njegovo mislijo nikakršnega nasprotja. Sicer je seveda Kornelij a Lapide, dasi jako obširen, vendar premalo jasen ekseget. Njegova razlaga bi potrebovala sama tudi razlage. Zato se ne čudim, da ste ga Vi drugače umeli kaker ga jaz.

Jasneje poterjajo moje prepričanje besede sv. Bernarda, ki ste jih naveli: „Luxuriae vero currus quadriga nihilominus volvitur vitiorum, ingluvie videlicet ventris, libidine coitus, mollitie vestium, otii soporisque resolutione“. Tu je „libido coitus“ seveda nečistost, ali razen nje spada pod pojem „luxuria“ tudi „ingluvie ventris“ t. j. požrešnost, „mollities vestium“, mehkužnost v obleki, „otii soporisque resolutio“, lenoba in nezmernost v spanju. Kedor se mehkužno oblači in dobro in čez mero je in čez potrebo spi in lenobo pase, tak človek živi „luxuriose“, če tudi ni nečistnik.

Tudi Estius, ki v eksegezi, kaker pravijo, daleč preseza Kornelija, o našem mestu tako piše: „Luxuria, graece *ἀσωτία*, non ad sola peccata libidinis pertinet, sed ad universum genus intemperantiae, lasciviae et prodigalitatis extenditur... Hoc generali modo luxuriam hic accipiunt Hieronymus et Graeci, tanquam sensus sit ex vino immoderate sumpto homines impelli ad quodvis genus intemperantiae ac temeritatis“. — „Luxuria“ torej, ponavljam, ni to, kar „nečistost“; „luxuria“ je splošno nagnjenje streči požljivosti in dejansko vstrežanje takemu nagnjenju zdaj v tem, zdaj v onem oziru.

(Dalje prih.)

Knjižna novost.

Doctor Angelicus Sv. Tomaž Akvinski. Spisal Frančišek Kovačič. V Mariboru 1906. Založilo uredništvo „Voditelja“. Tisk Cirilove tiskarne v Mariboru, Vel. 8.º str. 68. Cena broš. K. 1-10 (s poštnino).

Knjiga, namenjena izobraženim bralcem, zlasti bogoslovcem in duhovnikom, ima dva dela; I. del obsega na 54 straneh „Življenje sv. Tomaža“, II. na 11 straneh: „Dela Tomaža Akvinskega“. Oba dela sta mikavna po vsebini in čedna po jeziku. Le semtertja kaka malenkost spominja na ožjo domovino pisateljevo, tako n. pr. stava besedice «še», nekako pregosta raba nelepe besedice «pač» (zlasti na str. 10), pomanjkanje končnice pri nikavnici «z ničim»; po kranjsko «z ničimer», ali bolje «z ničemer» (kaker pravimo «s kóm», ne «s kím», tako tudi «š čém», ne «š čím»). Za «poslušalce» bi rajši videli «poslušavce», kar poterjuje tudi štajerska izreka: «p o s l ũ š a f c i». Knjižico z veseljem priporočamo.